

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'. — ΑΡΙΘ. 414

Γραφεία : Ρόμβης 2 — Τηλέφ. 21—256

ΑΘΗΝΑ, 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1933

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) 'Η όρθή σύνθεσις και ή σωστή κατεύθυνσις της Κ. Π. Ε. — 2) Οί πατριώτες — Οί κομμουνιστές δασκάλοι. — 3) 'Ο θεσμός τών σχολικών 'Εφορειών. 4) Διδακτική τού Σχολείου εργασίας. — 5) Πρακτι-

κός 'Οδηγός Μονοταξίου. — 6) 'Από την περιόδια. — 7) Σημειώματα. — 8) 'Οργανωτική Κίνηση. — 9) Συνδρομές. — 10) 'Ατομικές 'Οποθέσεις. — 11) Οί τελευταίαις ειδήσεις μας, κ.λ.π., κ.λ.π.

Η ΟΡΘΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΣΩΣΤΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ Κ. Π. Ε.

Α'

Οί αποτελοῦντες τήν πλειοψηφία τῆς Κ. Π. Ε. κάτω ἀπό τήν τήν πίεση τῶν πραγμάτων ἀναγκάστηκαν νά συμμορφωθῶν με τήν πρότασι τῆς Διδασκαλικῆς 'Ομοσπονδίας γιά σύγκλησι Πανυπαλληλικοῦ συνεδρίου καί ἐκλογῆ πραγματικῆς Πανυπαλληλικῆς 'Επιτροπῆς. Καί λέμε κάτω ἀπό τήν πίεση τῶν πραγμάτων, γιατί μόνο μετὰ τῆ διαφωνία τῶν τριῶν 'Ομοσπονδιῶν, πού οί λίγοι θερμοδαίμοι ὑπαλληλοπατέρες τίς θεωροῦσαν σφιστά δεμένες σιδήματα, ἐφάνη ἡ γύμνια τῆς δὴ ἔην Κ. Π. Ε. καί ἡ δύναμι τῆς καταπληκτικῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῆς. 'Ἡρμεσε ἡ ἀποφασιστικῆ στάσι τῶν τριῶν 'Ομοσπονδιῶν σέ μιὰ μόνη συνείδησι, γιά νά δελεῖσι τοὺς κυρίους ἀντιπροσώπους τῶν ἑαυτῶν τῶν ποιδ δύναμι καί ποιδ σημασία ἔχουν οί Διοικήσεις τῶν 'Ομοσπονδιῶν, πού μιὰ ὑπερβολικῆ κοντοφθαλμία καί ἕνας παραφουσκωμένος ἐγωισμός τῆς πλειοψηφίας τῆς Κ. Π. Ε. προσπαθοῦσε με παντοειδεῖς συκοφαντίες καί διασπαστικῆς ἐνέργειας, γιά νά περιθώρι, δείχνοντας εἰσι δει ἀδυνατεῖ νά διακρίνη τὰ πράγματα καί νά βλέψη ξεκάθαρα τήν κατάστασι πιδ πέρ' ἀπὸ τῆ μύτη τῆς.

'Ἡ Διδασκαλικῆ 'Ομοσπονδία αἰσθάνεται ἐξαιρετικῆ ἰκανοποίησι, γιατί πρώτη αὐτῆ διείδε δλους τοὺς κινδύνους πού ἐγκυμονοῦσε μιὰ τέτια ἐπιτροπῆ γιά τὸ παραστράτημα τού ὑπαλληλικοῦ κινήματος καί τήν καταβαράθρυνσι τῶν πολυπληθῶν ζητημάτων μας, με τήν ἐξαμβλωματικῆ προέλευσι καί τήν ἐλαττωματικῆ σύνθεσι τῆς Κ. Π. Ε. Καί σήμερα, πού κατορθώσαμε νά δδηγήσωμε τοὺς ὑπαλλήλους σέ μιὰ νέα συνδιάσκεψι, αἰσθανόμεστε τήν ὑποχρέωσι νά μὴν ἀφήσωμε ἐκθε

τῆ καί χωρὶς ἀποτέλεσμα τήν προσπάθειά μας αὐτῆ, ἀλλὰ νά διαφωτίσωμε τοὺς ὑπαλλήλους ἀπάνω σιὰ πρόσωπα καί σιὰ πράγματα, γιά νά μὴ ἐπαναληφθῆ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ σφάλμα τού Σεπτεμβρίου με τῆ γέννησι νέου τέρατος ἀπὸ τῆ νέα Συνδιάσκεψι.

Δέ μᾶς ἔλειψε εὔτε μιὰ σιγμῆ ἢ πεποιθήσι, πού ἦταν καί πεποιθήσι τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ΙΕ' Γενικῆς Συνελεύσεως, ὅπως φαίνεται σι τὴν ἀπόφασί τους, δει μιὰ ἐλλικρινῆς καί ἀνυστερόβουλη συνεργασία ὄλων τῶν ὑπαλλήλων, με τὸν καθορισμὸ κοινῶν διεκδικήσεων καί τῆ διεξαγωγῆ κοινῶν γι' αὐτέ ἀγῶνα, πρόκειται ν' ἀκησι πολλὸ εὐεργετικῆ ἐπίδρασι γιά τήν ἰκανοποίησι τῶν διαφορῶν δικαίων αἰτημάτων μας. 'Αλλὰ, ὅπως καί σέ προηγουμένο ἀρθρο μας ἐγράψαμε, τήν ἐπιτροπῆ τῆς κοινῆς συνεργασίας τῆ φανταστήκαμε ἐμεῖς πραγματικῆ Πανυπαλληλικῆ 'Επιτροπῆ, ἀποφασισμένη νά συνεργασῆ ἐλλικρινῶν, ἀδικριτωμας κατηγοριῶν ὑπαλλήλων, μακριὰ ἀπὸ κάθε πολιτικῆ ἢ κοινῶνικῆ ἐπιτροπῆ, καί νά ἐκπροσωπῆ τήν πραγματικῆ θέλησι τῶν διαφορῶν ὑπαλλήλων, σὰ συνισταμένη τῶν διαθέσεων τῆς πλειονότητος τού ὑπαλληλικοῦ κόσμου, πού σ' αὐτῆ εἶναι ὑποχρεωμένη νά ὑπακούη ἡ μειοψηφία, ἀφοῦ τοῦτο ἀποτελεῖ πρωταρχικὸ ὄρο τῆς ὑπάρξεως κάθε ὀργανώσεως. 'Ἐφανταστήκαμε ἐμεῖς συνεργασία ὄλων τῶν ὑπαλλήλων με πνεῦμα ἰσότητος ὄλων τῶν ἀντιπροσώπων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν κλάδο, πού ἀνήκει καθένας καί τήν παράταξι, πού ἀκολουθεῖ, καί ὅχι ὑποδούλωσι τῶν πολλῶν σι τοὺς λίγους, με τήν εἰδεχθέστερη μορφή τῆς τυραννικῆς ὀλιγαρχίας. 'Ἐφανταστή-

καμε τοὺς ὑπαλλήλους κυρίους τού οἴκου τῶν, με μόρφωσι καί κρισι ἰκανῆ γιά νά ἐκλέγουν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν, καί ὅχι ὄχλο, συρφετὸ, μπουλούκι, πού μπορεῖ νά τὸ διαθέτη κατὰ βούλησι κάθε ἀριβίστας νεοτεριστῆς, ὅπως τοὺς ἐφανταστήκαμε μερικοί.

Αὐτῆ ἦταν ἡ βασικῆ διαφορὰ, πού χωρίζε τίς δυὸ νοοτροπίες, καί γι αὐτὸ βρισκόμαστε σήμερα, ὅστερ' ἀπὸ ἐξάμνησι πανυπαλληλικῆ συνεργασίας, σι τὴν ἀνάγκη νά ὑπαναχωρήσωμε ἀπὸ τήν ἀρχικῆ μας ἀπειρη γιά μιὰ νέα Κ. Π. Ε. Θεωροῦμε ὅμως σήμερα ἐπιστατικῆ ὑποχρέωσι μας νά ἐπιστήσωμε τήν προσοχή τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων σι τὸ ζήτημα αὐτὸ, γιά νά μὴ βρεθοῦμε μπροστὰ σέ νέο πραξικόπημα, σὰν ἐκεῖνο τού Σ)βρίου καί χαντακώσωμε γιά πάντα τὸ ζήτηματὰ μας. Τί ἔγινε τότε; Δίγοι κύριοι, ἔχοντας κατ' ἀκοπήν παρμένο ἀπάνω τους τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπεύσεως καί τῆς κηδεμονίας τῶν ὑπαλλήλων, ἀφαντεῖ ὡς τότε σιγατωῖτες ἐνὸς ὑπαλληλικοῦ κλεφτοπολέμου, ἀντιπροσωπεύοντες μόνο τὸν ἑαυτὸ τους, τυφλοὶ ἀπὸ τὴν ἀρχομανία καί τὴν ἐπιθυμία ν' ἀναδειχθοῦν ἰσόβιοι προστάτες τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀποβλέποντες πραγματικὰ σέ «βαθύτερα φόντα», ἀφθονοί σέ ὑποσχέσεις γιά τῆ θεραπεία κάθε κακοδαιμονίας με τήν πανάθεια, πού λέγεται «γραμμῆ τῆς ἀριστερῆς παράταξις», ἐπωφελήθησαν καί ἀπὸ τήν ἀπόφασι τῆς ΙΕ' Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Διδασκαλικῆς 'Ομοσπονδίας γιά συνεργασία, νά ἐπεκτείνων τῆ δράσι τους καί σ' ὄλες τίς ὀργανώσεις, με τήν ἐλπίδα δει εἰσι θὰ ἐξασφαλίζαν καλύτερα τῆ μονιμότητά τους.

'Εσι ἔκαμαν μιὰ παρωδία Πανυπαλληλικῆς Συνδιασκέψεως καί ἔβγαλαν με τρῶποῖςροξεταστικὸ μιὰ Κ. Π. Ε., με δικαίωμα συμμετοχῆς σ' αὐτῆ μόνον ἀριστερῶν ὑπαλλήλων, σὰν αὐτοὶ ν' ἀποτελοῦσαν τήν πλειοψηφία ἢ

τούλάχιστο τήν πλειοψηφία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καί δειχοντιαν σι τὴν 'Επιτροπῆ αὐτῆ αἰρετοὺς ἐκπροσώπους Πανυπαλληλικῶν καί πολυμελῶν ὀργανώσεων ὑπὸ ἐγγύησι ν τῆς τῶν. 'Ἐγεννήθη εἰσι τὸ ἐξάμβλωμα ἐκεῖνο, πού ὠνομάσθη Κ. Π. Ε., με μαρτιά τὴν 'Επιτελεστικῆ 'Επιτροπῆ, καί ἐτέθη ἐπὶ τὸ ἔργον γιά τῆ σωτηρία τῶν ὑπαλλήλων! Δὴν πέρασε ὅμως πολλὲ καιροῖς καί ἐφάνησαν οί πραγματικῆς προθέσεις τῆς ἀρχομανοῦς ὀλιγαρχίας καί τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς σωσιτικῆς τακτικῆς τῆς. Οί λίγοι φιλόδοξοὶ ὑπαλληλοπατέρες, ἀφοῦ ἀναρχικῆθησαν τεχνικὰ καί κῆθισαν σι τὸ σβῆμα τού σώματος τῶν ὑπαλλήλων, ἀρχισαν τίς σπασμωδικῆς κινήσεις καί τὴν ἐφαρμογῆ τῶν μέτρων, πού ὑπόσχοιαν σωσιτικὰ γιά τοὺς ὑπαλλήλους, χωρὶς νά παραλείπων κάθε φορὰ νά φανερώων δει ἄλλες ἰδέες τοὺς βασανίζων καί σὰν βραχνῆς κάθεται σι τὴ συνείδησι τους ἡ παράταξι τῶν λογικῶν προοδευτικῶν ὑπαλλήλων. Διηθύθησαν με τήν τακτικῆ τους ἕνα ἀπεργιακὸν ἀγῶνα ἀγουοσηγυμένο καί ἐκτενὸ ἀπὸ κάθε ἀποψη γιά νά φιδάσωμε σήμερα με τὰ σωσιτικὰ μέτρα τους ὅχι σι τῆ βελτίωσι τού ἐπιπέδου τῆς ζωῆς τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ σι τὴν καταπληκτικῆ διοπισθοδρῆσι τού ὑπαλληλικοῦ κινήματος καί σι τὴν ἀνάγκη συγκλήσεως πανυπαλληλικῶν συγκενρώσεων, ὅχι γιά διανομῆ τῶν λαφῶρων τού ἀγῶνα, ἀλλὰ γιά κατάπυσι τῆς διώξεως τῶν συναδέλφων! 'Αλλὰ σ' αὐτὸ οί κύριοι αὐτοὶ εἶναι συνεπεῖς με τὸν ἑαυτὸ τους. Δηλώνουν καθαρὰ δει δὴν τοὺς ἐνδιαφέρει τὸ σήμερα καί ἡ βελτίωσι τῶν ὑπαλλήλων. Αὐτοὶ ἐπιδιδῶνουν νά δημιουργήσουν φύματα, καί ἐμεῖς προσθέτομε καί χροῖματα σέ βαρος τῶν φτωχῶν, ἀλλ' ἀφελῶν ὑπαλλήλων. 'Ἐνδιαφέρονται περισσοτέρω εἶνα ποιήσωσιν ἕνα προσήλυτον, παρὰ νά ἴδοῦν λυόμενα τὰ ὑπαλληλικὰ ζητήματα.

Τί θὰ κῆμον ὅμως μπροστὰ σ' αὐτὰ οί Δημοσίοι ὑπαλλήλοι; Θὰ ἐξακολουθήσουν νά δικάζονται ἐρήμην; Θὰ ἐπιτεφῶνουν νά ἐξακολουθήσει ἡ ἐκμετάλλεσι τού ὀνόματός των καί τῆς συνάμειώς των; Θ' ἀφήσουν ἀδιαμαρτυρητῆ τὴν πλαιογραφῆσι τῆς πραγματικῆς θέλησεως των; 'Αλλὰ γι αὐτὰ σι δει ἄλλο.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ

ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ΜΑΣ

ΚΟΥ Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

ΓΡΑΜΜΑ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ - ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ - ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Κύριε Συνάδελφε,

Από το σημερινό μου γράμμα αρχίζει η εξέταση των μαθημάτων εκείνων, που σκοπό έχουν, όχι τόσο να δώσουν ώριμμένες γνώσεις όσο να καλλιεργήσουν στο παιδί ώριμμένες δεξιότητες σωματικές. Καταλαμβάνεις κι εδώ τα καλύτερα θά ήταν, τα γράμματα, τα οποία να τα έγραφαν οι ειδικοί των μαθημάτων, ο χειροτέχνης ή χιρογράφος, ο μουσικός και ο γυμναστής. Αυτοί ξέρουν τα πράγματα καλύτερα από μένα. Ωστόσο, για να συμπληρωθεί η σειρά των άρθρων μας και με τα μαθήματα αυτά, θα τα εξετάσω εδώ, χωρίς όμως να μπαίνω σε τεχνικές λεπτομέρειες.

Ο σκοπός των παραπάνω τεχνικών μαθημάτων είναι πρώτα πρώτα πρακτικός. Είναι να δοκιμάσουν το χέρι του παιδιού στην παρατήρηση και να δώσουν στο χέρι του την ευκίνηση εκείνη και τη δεξιότητα εκείνη που χρειάζεται κάθε άνθρωπος σήμερα στη ζωή. Στον αιώνα του τεχνικού πολιτισμού, πρέπει ο άνθρωπος να αναπτύξει το καλύτερο εργαλείο, που του έδωσε η φύση, δηλαδή το χέρι του. Έτσι θα αντικρύσει καλύτερα από μια πλευρά τη ζωή και έτσι θα γίνει περισσότερο ανεξάρτητος και αυτότελος στη ζωή του. Το τεχνικά αναπτυσμένο χέρι του ανθρώπου αποτελεί το καλύτερο μέσο για να εκφράσει την ψυχή του. Η γλώσσα του ανθρώπου δε φτάνει τόσο να εκφράσει την ανθρωπινή ψυχή. Το χέρι του ανθρώπου, όπως λέει κι ένας Έλβετός παιδαγωγός, ο Ζίνινγ, μιλάει καλύτερα κι από τη γλώσσα.

Μά, ο τελικός σκοπός των τεχνικών μαθημάτων είναι να αναπτύξει και να καλλιεργήσει το καλλιτεχνικό συναίσθημα των παιδιών και φυσικά και του λαού μας. Το σημείο αυτό άρχισε να κατανοηθεί και να εκτιμηθεί από τους καλλιτέχνες και τους παιδαγωγούς. Γι' αυτό και τα τεχνικά μαθήματα άρχισαν να μπουδούν ανεξάρτητα μαθήματα στα προγράμματα των σχολείων μας. Στον τόπο μας δέ, και μάλιστα στα σχολεία της Μέσης Παιδείας, ακόμη και σήμερα παραβλέπονται και περιφρονούνται. Ο λόγος είναι ότι, ως εδώ και λίγα χρόνια επικρατούσε η αντίληψη ότι ο λαός δεν είναι σε θέση να αιστανθεί και να εκτιμήσει την αληθινή ανώτερη Τέχνη. Οι τότε καλλιτέχνες και παιδαγωγοί ήταν της γνώμης, πως για να καταλάβει ένας την ανώτερη Τέχνη, π.χ. τον Έρμη του Πραξιτέλη, τη Μαντόνα του Ραφαήλ και άλλα αριστουργήματα, δεν έπρεπε η καλλιέργεια του καλλιτεχνικού συναίσθηματος, μα χρειαζόταν και ανώτερη πνευματική μόρφωση. Και επειδή αυτή δεν την είχε ο λαός, γιατί τον θεωρούσαν ανεπίτευκτο καλλιτεχνικής άγωγης. Έτσι, σκοπός της τέχνης τότε δεν ήταν να ύψωση το καλλιτεχνικό επίπεδο του λαού, μα ήταν να ύψωση και να καλλιεργήσει την ίδια την Τέχνη. «Η Τέχνη για την Τέχνη» έλεγαν. «L'art pour l'art».

Στα τελευταία όμως χρόνια, αντίθετα προς την αντίληψη αυτή δημιουργήθηκε μια άλλη κίνηση, προπάντων από Γερμανούς παιδαγωγούς όπερ της Λαϊκής Τέχνης. Η βασική αρχή της κίνησης αυτής είναι ότι: Ο λαός έχει την ικανότητα να νιώσει και να απολαύσει την Τέχνη γιατί η ικανότητα αυτή είναι εμφυτη στην ψυχή του ανθρώπου. Το όρατο άρσει ο δλους του ανθρώπου. Μπορεί κάθε άνθρωπος να έχει διαφορετική αντίληψη του όρατου ανάλογα με την καλλιέργεια του καλλιτεχνικού του συναίσθηματος, μα αυτό ίσα ίσα είναι η τρανότερη απόδειξη, ότι, άμα καλλιεργηθεί το καλλιτεχνικό συναίσθημα του λαού, θα μπορούσε να καταλάβει και την «άνωτερη» Τέχνη. Στο μεταξύ όμως το σχολείο έχει να προσέξει και να εξετάσει τα δημιουργήματα της καθαρής Λαϊκής Τέχνης, που δημιουργήθηκε ο δλους τους λαούς, δίπλα στην επιστημονική τέχνη, και δλωσδίου αδθρμητη, άγνη, άτόφια. Σ' αυτή την τέχνη άπάνω έχει να στηριχθεί το σχολείο και ο' αυτή να εισαγάγει τους τροφίμους του. Μορφώνω καλλιτεχνικά θά πη, εισάγω τα παιδιά στην τέχνη του λαού μου. Θά πη, μορφώνω, ύψώνω το καλλιτεχνικό συναίσθημα του παιδιού που φέρνει μαζί του στο σχολείο με το περιεχόμενο, που πήρε μέσα στο περιβάλλον του λαού του, που έζησε ως τότε και θά εξακολουθή να ζη. Και όταν το συναίσθημα αυτό αναπτυχθεί και καλλιεργηθεί άρκετά, τότε θά παρουσιάσουμε στο παιδί και έργα «άνωτερης» τέχνης. Στην αρχή όμως βάση της καλλιτεχνικής άγωγης στο σχολείο θά είναι η Λαϊκή μας τέχνη με όλες τις έκδηλώσεις της και τις τεχνοτροπίες της.

Εμείς οι Έλληνες, από την άποψη αυτή, πρέπει να είμαστε περήφανοι. Ο λαός μας έχει δημιουργήσει μια τόσο λεπτή, τόσο άγνη και τόσο πλούσια τέχνη, που τη θαυμάζουν και οι μεγαλύτεροι καλλιτέχνες. Σ' όλες τις έκδηλώσεις του Έλληνικού λαού: στην κατοικία του, στην ένδυμασία του, στην επίπλωσή του κλπ. βλέπομε το λαό με το λεπτό

καλλιτεχνικό γούστο. Το τζάκι του χωρικόσπιτου, τα ράφια του και το ντουλάπια του τοίχου, το παράθυρο με τη γλάστρα, το πηγάδι με τη μαγγάνι, το χαγιάτι. Έπειτα τα διάφορα κεντήματα, το χαίμαλλ και τ' άλλα στολίσια δείχνουν ένα λαό, που ζη και κινείται καλλιτεχνικά. Δυστυχώς ο πλοήτος αυτός της Τέχνης μένει ανεκμετάλλευτος για το σχολείο μας και άγνωστος από πολλούς εκπαιδευτικούς. Γι' αυτό, για το έργο της η κυρία Χατζημιχάλη, που μάζεψε και τώπωσε τα σχέδια κεντημάτων και άλλων κομφοτεχνημάτων των διαφόρων Έλληνικών χωρών είναι άξια εύγνωμοσύνης για μας τους δασκάλους. Έμα: Ξουλά χι στο, στο Διδασκαλείο μας, μάς δοθήσε παραπολύ. Το δισβίο της είναι η βάση της εργασίας μας στα τεχνικά μαθήματα. Πότε όμως θά βρεθεί ο μεγάλος καλλιτέχνης παιδαγωγός, που θά έρευνήσει και θά μάζεψη και θά τώπωσει τους ρυθμούς της Λαϊκής μας τέχνης ο' όλα τ' άλλα φανερώματα της Νεοελληνικής ζωής; κι έτσι να δώσει, στο ελληνικό σχολείο τη στερεώτερη βάση για την καλλιτεχνική μόρφωση του λαού μας; Στά δημιουργήματα της Τέχνης του ο' λαός μας έχει δώσει μια πλευρά της ψυχής του. Αυτά αποτελούν ένα μέρος του πολιτισμού του. Και αν είναι αλήθεια πως η παιδεία κάθε λαού στηρίζεται άπάνω στον πολιτισμό του, τα δημιουργήματα αυτά αποτελούν μια από τις άπαραίτητες δάσεις της νεοελληνικής άγωγης. Ο μεγάλος καλλιτέχνης μπορεί να ψάχνει να βρη κι άλλους ρυθμούς, η να δημιουργηθεί ο' ίδιος τέχνος, για το σχολείο όμως, μορφωτικά άγαθά για την καλλιτεχνική άγωγή, στην αρχή, θά άνεληθωμε μόνο από τη Λαϊκή μας τέχνη. Σίγα σιγά, όσο καλλιεργείται και άναπτύσσεται το καλλιτεχνικό συναίσθημα του παιδιού μας θά του παρουσιάζωμε και έργα ανώτερης Τέχνης. Αυτό όμως προπάντων θά γίνει στη Μέση Παιδεία. Στο Δημοτικό όμως, το κύριο μας έργο θά είναι να προσφέρωμε στο μαθητή μας τη Λαϊκή μας τέχνη. Και αυτό θά το κάμουν τα τεχνικά μαθήματα.

Μά και τόσο σπουδαία αν δεν ήταν η σημασία των τεχνικών μαθημάτων, πάλι έπρεπε το σχολείο να τα καλλιεργη για χάρη της βοήθειας, που προσφέρουν στα άλλα μαθήματα. Γιατί δεν υπάρχει μάθημα του Α. προγράμματος που να μη βοηθιέται από τα τεχνικά μαθήματα. Άς πάρωμε ένα: Ο δάσκαλος π. χ. της Ιστορίας, που δέ μπορεί να ίχνογραφήσει η να χειροτεχνήσει το άρχαιο ανάκτορο η το δωμά η τόσο άλλα πράγματα από τη ζωή των Ιστορικών λαών, δεν κάνει καλά τη δουλειά του. Ο φυσικός δέ μπορεί να κάμη δθμα στην εργασία του αν δεν έξη ίχνογραφία και Χειροτεχνία. Μήπως όμως μπορεί καλύτερα να εργασθ η γωγράφος χωρίς τη βοήθεια των τεχνικών μαθημάτων; Θυμάται δσα λέγαμε στο παρασμένο γράμμα για τη χαρτογραφία και τις άλλες ίχνογραφικές εργασίες στο μάθημα της Γεωγραφίας. Μά το ίδιο και ο μαθηματικός. Χωρίς την ίχνογραφία, και μάλιστα τη γραμμική, δέ θά μπορεί καθόλου να εργασθ στο μάθημά του.

Άς ποίμε τώρα και μερικά διδακτικά για τα μαθήματα αυτά. Πρώτα για την ίχνογραφία. Οποιος δάσκαλος βάζει παιδιά να ίχνογραφούν, θά έχη παρατηρήσει δυο πράγματα. 1. Ότι τα παιδιά δεν τηρούν ούτε έξέρουν καθόλου την προοπτική. Έπομένως δεν τηρούν καθόλου την άναλογία του χώρου. Σοο κάνουν ένα ίχνογράφημα, ένα λυκό π.χ. που το κεφάλι του είναι όσο είναι ολο το άλλο του σώμα. Ο καλός τώρα δάσκαλος δεν πρέπει να μισση να διορθώσει τα ίχνογραφήματα αυτά. Γιατί η άξια των ίχνογραφημάτων των μικρών παιδιών δεν είναι τεχνική, αλλά ψυχολογική. Έδώ δέ θά προσέξωμε αν το παιδί άποδίνει από τεχνική άποψη πιστά το λυκό, αλλά αν άποδίνει όλα τα μέρη του λυκού, αν δηλαδή παρατήρησε καλά το λυκό. Γι' αυτό και ο παρατηρήσεις, που πρέπει να γίνωνται στα ίχνογραφήματα αυτά, δεν πρέπει να είναι τεχνικής φύσης, αλλά ψυχολογικής. Μπορεί π. χ. να παρατηρήσει ο δάσκαλος ότι ο μαθητής δεν έκαμε το αυτί του λυκού, όχι όμως ότι το κεφάλι του, άνάλογα με το σώμα του, έγινε μικρό η μεγάλο. Αυτό θά γίνη άργότερα. 2. Θά έχη παρατηρήσει ότι τα παιδιά άρέσκονται περισσότερο στην ελεύθερη ίχνογραφία, παρά στην αντικειμενική. Η παιδική ψυχή θέλει να είναι ελεύθερη. Θέλει να δημιουργη πάντα κάτι δικό της. Δέ θέλει να είναι δαμένη ο' ένα ώριμμένο αντι-

Μ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ «ΔΙΔ. ΒΗΜΑΤΟΣ»

Τελειώνει έντος δλίγου η έκτύπωση και κυκλοφορεί σε κομψό τεύχος η «Ειδική Διδακτική του σχολείου εργασίας». Το βιβλίο, ύστερ' από την τελική έπεξεργασία, που του κάνει ο κ. Παπαμαυρός, παρουσιάζεται με μικρές διαφορές από τη μορφή, που δημοσιεύεται στο Διδ. Βήμα. Είναι βιβλίο, που πρέπει να το προμηθευθεί κάθε συνάδελφος για τη βιβλιοθήκη του και τη βιβλιοθήκη του σχολείου του.

Η τιμή του ώρισθη σε δραχ. 25 για δλους προκληρώσων. Μετά την έκδοσή του θά πουλιέται δραχ. 40.

ΝΟΝΤΑ ΕΛΑΤΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΟΝΟΤΑΞΙΟΥ

(Συνέχεια απ' τὸ προηγούμενο)

Καιρός πιά να μάθουμε να γράφουμε και να διαβάζουμε πινακίδες με τὰ μικρὰ γράμματα. Αρχίζου, αφού κάνουν παιγνίδι τους τις παρακάτω ασκήσεις:

Ζωγράφος θέλω να γινώ κι αρχίζω από τον ουρανό.

Πρώτα ήλιο νάχει χάρη, και αστέρια και φεγγάρι.

Κοίτα πάλι πως αρχίζω το αυγό να ζωγραφίζω.

Κάνω το μισό ψαράκι και το άλλο ποντικάκι.

Με αψιτιά και με ουρά βγήκε γάτα μια χαρά και δε ξέρει ποιος να πάρη το ποντίκι; ή το ψάρι;

Και κουνέλι και λαγός θα το κάνω ἐγώ τ' αυγό.

Και κοντά—κοντά με τάλλα τα μικρά και τα μεγάλα κι ένα σκόλο με ουρά να ορμάει με χαρά ποιά να πάρει, ποιά ν' αφήσει ποιά να πρωτοκυνηγήσει.

Τα παιδιά λέγοντας τους στίχους ιχθυογραφούν κύκλο και γίνεται ήλιος και φεγγάρι.

Με το μισόκύκλο □ γίνονται όλα τάλλα.

Τα παιδιά όπως παρατήρησα με μεγάλη τους ευχαρίστηση ιχθυογραφούν κι έτσι γίνονται οι προσοχές για τα στρογγυλά μικρά γράμματα αβγδεζθερουφψω και τα κεφαλαία ΒΘΟΡΥΦΨΩ.

Ός τα τώρα τα παιδιά τα γράφανε όλα με γραμμές. Τώρα για παραδείγμα αφού γράψουν □ το στρογγυλεύου πολλές φορές με το μολύβι κάνουντας την κανονική κίνηση από τα δεξιά προς τα αριστερά ώπου να μη φαίνεται τετράγωνο.

Αν βάλουμε πως και τάλλα μικρά γράμματα έχουν όλα κυρτές γραμμές καθώς και όλα τα κεφαλαία της Καλλιγραφίας πιστεύω οι αγαπητοί συνάδελφοι να βρουν υπεραρκητά δικαιολογημένες τις προσοχές τις τόσες και τη γραφή στην αρχή με Κεφαλαία.

Θα πεισθούν ότι αξίζει τον κόπο

κείμενο. Με περισσότερη δρεξη π. χ. και πιο εκφραστικά ιχθυογραφούν τα παιδιά σκηνές από τὸ αναγνωστικό τους, παρά τὸ ἀντικείμενο, πού έχουν μπροστά τους. Τὸ παιδί περισσότερο δημιουργεί με τὴ φαντασία του, παρά πού παρατηρεῖ τὰ πράγματα μπροστά του. Ἐτσι ἂν διαβάσωμε στὰ παιδιά μὲ σκηνή ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικό καὶ τ' ἀφήσωμε ὑστερα νὰ τὴν ιχθυογραφήσουν, θὰ δοῦμε ὅτι τὸ καθένα τὴν ἀποδίνει με διαφορετικὸ τρόπο καὶ πάντα κάτι θὰ προσθέσῃ, κάτι θὰ τροποποιήσῃ στὴ σκηνή ὅπως τὴν περιγράφει τὸ ἀναγνωστικό. Γι' αὐτὸ, ὁ δάσκαλος πρὶν νὰ βάλῃ τὰ παιδιά νὰ ιχθυογραφούν ἀπὸ τὸ φυσικὸ, πρέπει νὰ τ' ἀφήσῃ ἕνα ὑποχρόνια νὰ ιχθυογραφούν ἐλεύθερα μὲ τὴ φαντασία τους.

Γιὰ τὴ Χειροτεχνία τώρα θὰ εἶχαμε γὰ ποῦμε ὅτι παρουσιάζει κυρίως 3 στάδια ἀνάλογα μὲ τὸ ὕλικ, πού καταργάζεται. Πρῶτα πρῶτα εἶναι χαρτοτεχνία, καταργάζεται δηλαδὴ χαρτί ἢ καρτόνι. Ἔπειτα εἶναι Ξυλοτεχνία, καταργάζεται δηλαδὴ ξύλο καὶ τελευταία εἶναι Μεταλλοτεχνία, καταργάζεται δηλαδὴ μέταλλο. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ ἀρχίσῃ μὲ τὴ χαρτοτεχνία καὶ νὰ προχωρήσῃ στὴν Ξυλοτεχνία καὶ μεταλλοτεχνία. Στὸ Δημοτικὸ σχολεῖο θὰ ἀρκεστοῦμε στὴ χαρτοτεχνία καὶ στὶς ἀνώτερες τάξεις μπορούμε νὰ καταργάσωμε καὶ ξύλο. Ἡ Μεταλλοτεχνία εἶναι ζήτημα τῆς Μέσης Παιδείας. Πρέπει ὅμως νὰ καλλιεργηθῇ ἀπὸ πρῶτα καλλιεργηθοῦν οἱ ὑποπρωτοὶ κλάδοι. Ἡ Χαρτοτεχνία εἶναι κυρίως χαρτοδιπλωματικὴ, χαρτοκοπτικὴ καὶ χαρτοκολλητικὴ, πού πρέπει καὶ τὰ τρία νὰ καλλιεργηθοῦναι στὸ Δημοτικὸ σχολεῖο.

Ἐχει συνέχεια

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

Α'. ΓΕΝΙΚΑ

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικότερα μέσα γιὰ ὀργάνωση τῶν συναδέλφων εἶναι, ἀναμφισβήτητα, οἱ συνεχῆς περιοδεῖες τῶν μελῶν τῆς Διοικήσεως τῆς Ὀμοσπονδίας καὶ ἡ ἀμοση ἐπικοινωνία τῶν ἐπικεφαλῆς τῆς ὀργάνωσης μὲ τὴ μάζα τῶν ὑπαλλήλων. Ἡ ἐπαφὴ αὐτὴ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι ἐξαιρετικὰ συντελεστικὴ γιὰ τὴν αὔξησιν τοῦ ὀρθοῦ τῶν μελῶν τῶν διαφορῶν συλλόγων καὶ τῶν συνδρομητῶν τοῦ μοναδικοῦ μας ἐπαγγελματικοῦ ὀργάνου, τοῦ Διδ. Βήματος, εἶναι καὶ ἡ μόνη ἱκανὴ νὰ ἐξυψώσῃ τὸ ὀργανωτικὸ ἐπίπεδο τῶν δασκάλων μὲ τὴν τόνωσιν τῆς συνδικαλιστικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ὀργανωτικῆς προσπαθείας τῶν ἐκλεκτῶν στοιχείων, πού, ἄλλου περισσότερα καὶ ἄλλου λιγώτερα, παρουσιάζονται μέσα στοὺς συλλόγους καὶ σὴν μαγνητὲς ὀργανωτικοὶ τραβούν τοὺς ἀδιάφορους στὴν ὀργάνωση.

Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ διαφώτιση τῶν συναδέλφων καὶ τὴ διάλυση τῶν διαφορῶν προκαταλήψεων ἢ τὴν ἀσθη ὀρισμένων παρεξηγήσεων εἶναι ἀπαραίτητὴ ἡ ἐπικοινωνία αὐτῆ. Συζητοῦνται σ' αὐτὴ προσωπικὰ χίλια ὑποπράματα καὶ δίνονται ἐξηγήσεις σὲ ἀφθονες ἀπορίες, σχετικὰς μὲ τὴν ὀργάνωση, πού καὶ μόνες αὐτὲς εἶνε πολλές φορές ἀρκετὲς ν' ἀποσαφίσουν τοὺς συνάδελφους ἀπὸ τὴν ἀδράνεια καὶ τὴ μοιρολατρία καὶ νὰ τοὺς κἀμουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν τακτικὴ τῆς παγερῆς ἀδιευφροσύνης τῶν.

Ἡ οἰκονομικὴ ἐπίσης πλευρὰ τοῦ ζητήματος, πού εἶναι ἀναπόσπαστα δεμένη μὲ τὴν ὀργανωτικὴν, δὲν εἶναι ἀνάξια προσοχῆς. Ἀπὸ πρῶτὴ ὄψῃ ἡ περιοδεῖα φαίνεται συνδεδεμένη μὲ τὰ ἔξοδα, καὶ ἡ ἰδέα αὐτὴ κάνει πολλές φορές διστακτικὰς τὶς διοικήσεις γιὰ ἀπόφασιν περιοδεῶν, ἀπὸ φόβον ἐξανθήσεως τῶν ἀποθεματικῶν τῆς Ὀμοσπονδίας. Καὶ ὅμως, ἂν κρίνωμε ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης περιοδείας, πού οἱ ἐγγραφεῖς νέων συνδρομητῶν ἐκάλυψαν τρεῖς φορές περίπου τὰ ἔξοδα τῆς περιοδείας, χωρὶς νὰ ὑπολογίζωμαι στὸ ποσὸν αὐτὸ οἱ συνδρομῆς συλλόγων καὶ Ὀμοσπονδίας, πού με τὴν εὐκαιρία τῶν συγκεντρώσεων πῆραν οἱ σύλλογοι ἀπὸ ἐγγροφῆ νέων μελῶν τους, ἐνῶ χωρὶς τὴν περιοδεῖα καὶ οἱ νέοι συνδρομητῆς θὰ ἔμεναν μακριὰ ἀπὸ τὴν ὀργάνωση καὶ ἡ Ὀμοσπονδία θὰ ἐστερεῖτο τῆς ὕλικῆς τῶν ἐνισχυσέων, βγάζομε τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους οἱ περιοδεῖες εἶναι ἀπαραίτητες. Καὶ δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι ἡ οἰκονομικὴ σημάδια εἶναι μεγαλύτερη ἀπ' ὅση πραγματικὰ φαίνεται, γιὰτὶ δὲν πρέπει νὰ λογαριάζεται γιὰ μιὰ χρονιά μόνο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τις ἐπόμενες, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Ὀμοσπονδίας μας, ὅτι τὰ 9/10 τῶν συναδέλφων, πού με ὀκοιδηποτε τρόπο ἔγιναν μέλη τῆς Ὀργάνωσης καὶ συνδρομηταὶ τοῦ Δ. Βήματος, μὲ δυσκολία θὰ δεχθοῦν ἀργότερα νὰ στερηθοῦν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ τῶν ὀργάνου

καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς ὀργάνωσης καὶ γιὰ χάρι τους ἐξακολουθοῦν νὰ προσφέρουν εὐχάριστα τὴ συνδρομὴ τους, πού μόλις φτάνει τὰ 35 λεπτὰ τὴν ἡμέρα. Ἡ συνήθεια ἀλλοστε, πού ἀναπτύσσεται μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Διδ. Βήματος, ἢ περιέργεια, πού καλλιεργεῖται γιὰ τὴ θέσιν κάθε φορὰ τῶν ἐπαγγελματικῶν μας ζητημάτων, ἢ συνέχεια κάποιας μελέτης, πού ἐξακολουθεῖ κλπ., ἀλλὰ προπαντὸς ἡ ὀργανωτικὴ συνείδηση, πού ἀσυνείδητα φυτρώνει καὶ σιγά-σιγά δυναμώνει μὲ τὴν ἀσχολία μὲ ὀργανωτικὰ ζητήματα καὶ ἀναγνώσματα, καθιστοῦν κάθε νέο μέλος δέσμιον τῆς ὀργάνωσός με τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ ἀσυνείδητο ὑποστηρικτὴ τῆς.

Ἡ ἐμπιστοσύνη ἔπειτα τῶν διαφόρων μελῶν πρὸς τὴν ὀργάνωση αὐτῆναι καταπληκτικὰ μὲ τὴ γνώριμα, πού γίνεται στὶς περιοδεῖες, γιὰτὶ μ' αὐτὴ ἡ ὀργάνωση, πού πρῶτα ἦταν κίτρι χιτῶνας καὶ ἀόριστο, παρουσιάζεται τώρα συγκεκριμένο στὸ πρόσωπο τῶν διοικητικῶν καὶ παρήχεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκτιμηθῇ καλλίτερα ὁ τρόπος τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἀντικρῦσεως τῶν διαφορῶν ζητημάτων.

Τέλος καὶ γιὰ τὴν ἴδιαν τὴ Διοίκησιν ἡ περιοδεῖα ἀποτελεῖ τὸ ἀσφαλέστερο μέτρο γιὰ σφυγμομέτρηση τῆς πραγματικῆς διαθέσεως τῶν μελῶν καὶ τῆς ἐκτιμήσεως, π' ὅ ἀπολαύει ἀπὸ τὰ διάφορα μὲλη τῆς Ὀμοσπονδίας. Ἐξακριβώνεται ἡ ἀρμονία ἢ δυσαρμονία, πού ὑπάρχει μεταξὺ Διοικήσεως καὶ συλλόγων καὶ δίνεται ἔτσι στὴν πρῶτὴ ἢ ἀπαραίτητὴ ἠθικὴ ἐνίσχυσις γιὰ τὴν ἐξακολουθήσιν τῆς γραμμῆς τῆς, ὅταν αὐτὴ ἀναποκρίνεται στὴν ἐπιθυμία τῶν πολλῶν, ἢ καὶ ἀντίθετα, γίνεται φανερὴ ἡ δυσφορία τῆς μάζας, γιὰ τὴν ἀκολουθουμένη τακτικῇ.

Ἄν προσθέσωμε σ' ὅλα αὐτὰ καὶ τὸν κατατοπισμὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Ὀμοσπονδίας ἀπάνω στὶς σχέσεις Ἐπιθεωρητῶν καὶ συλλόγων, πού παίζουν σπουδαῖον ρόλον στὴν ὀργανωτικὴν μας προσπάθεια, καὶ τὴ ρύθμισή τους ἀπὸ τοὺς περιοδεύοντας μὲ τρόπο ἐξυπηρετικὸν τῆς ὀργάνωσός φτάνομε στὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ γενίκευση τῶν περιοδεῶν ὑπόσχεται νὰ μᾶς δώσῃ μιὰ Ὀργάνωση πολὺ νερὴ καὶ μιὰ συνοχὴ θαυμασία γιὰ τὴ διεκδίκηση τῶν αἰτημάτων μας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Ε. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ Καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου Ἀθηνῶν Ἱδικὸ ἀποβλήματὸς Μέρος Α'. Ἀπὸ τῆς Φιλοσοφίας εἰς τὸν Χριστιανισμὸν. Τιμὴ δρ. 25 Ὑποβολὴ ὡς παράγων τῆς Ἀγωγῆς (μετὰφρασεῖς) Τιμὴ δρ. 30 Θεωρητικὸς Ἰστορικὸς βιβλίον Α'. Ἡ γένεσις. Τιμὴ δρ. 10 Ἐνεκρίθη ὡς ἐλεύθερο ἀνάγνωσμα ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Διδάσκαλοι προκληρῶστε τὴ συνδρομὴ σας. ὁ ἀγῶνας ἀπαιτεῖ ἔξοδα.

